

amerai in razli pas, (Vipava in Goriško bi tvorila vroči pas). Za vsako pokrajino je potreba posebnega izbora. Predlagano izbore je posvetovanje v večurni delovni predelali in sklenilo, da se uveljavijo samo za tiste pokrajine, dokler se na podlagi sadnih ogledov in vsestranskega proučevanja ne ustanovi stalni sadni izbor za Slovenijo, kar se ima izvršiti po možnosti še tekoče leto.

2. Drevesničarstvo.

Poročevalec sadjar. nadzor. Fr. Goričan iz Celja, je v svojem poročilu temeljito pojasnil veliko potrebo večjih državnih drevesnic. Pomanjkanja sadnega naraščanja je jako veliko, ker nimamo v Sloveniji nobene večje niti javne niti privatne drevesnice in ker so tozadevna domača in tuja podjetja med vojsko ali popolnoma prenehala, ali pa vsaj zelo skrčila pridelovanje sadnega drevja. Sklenilo se je predlagati, da se nemudoma ustanove najmanj tri večje državne drevesnice (za vsako sadjarsko pokrajino po eno) in po razmerah več manjših okrajnih ali podružnih drevesnic. Poleg tega je treba z vsemi sredstvi podpirati misel ustanovitve velike privatne drevesnice, ki bi nalagala s sadnim drevjem poleg Slovenije tudi druge jugoslovanske pokrajine. Zastopnik kmetijske družbe g. inženir Lah je obljubil, da bi utegnula Slovenska kmetijska družba, ki ima takisto dolžnost podpirati sadjarstvo in ki je svoje drevesnice popolnoma opustila, s soudeležbo pomagati, da se omenjeno podjetje ustanovi čimprej in na najširši podlagi.

3. Oskrbovanje in varstvo sadnega drevja.

Strokovni učitelj g. Fr. Kafol z Grma je podal pregledno poročilo o najvažnejših in temeljitih načelih pri oskrbovanju in varstvu sadnega drevja s posebnim oziranjem na izredne razmere sedanjega časa, ko nam manjka najpotrebnejših pripomočkov. Vzroki nerednosti, zlasti pa neradne redovitnosti so bili predmet daljše debata. S temeljitim oskrbovanjem, rednim gnojenjem in primernim varstvom se bo doseglo tudi pri sadnem drevju obilnejša in rednejša rodovitnost. Posebno se je poudarjalo tudi v sadjarstvu važnost gnojnic in hlovskega gnoja. Varstvo naj se raztegne vsaj na najhujše in najnevarnejše škodljivce kakor so: zajec, voluhar, miši, krvava uš, listne uši, cvetočar in zavijač, skrlup in monilija. Ti sovražniki oškodujejo naše sadjarstvo na leto stotisoce. Ustanovitev phytopatološkega zavoda in varnostne odredbe pri uvozu rastlin iz tujih držav je najna potreba.

4. O sadni uporabi

Je obsirno poročal ravnatelj Kmetijske šole v St. Juriju ob juž. žel. g. Fr. Belle. Predvsem je poudarjal važnost sadjarstva iz narodno-gospodarskega stališča. Sadjarstvo nudi potrebno živilo, poviša dohodek zemljišč in daje priliko za zaslužek. Glede domače uporabe sadja se je posebno poudarjalo sušenje, ki ga je treba pospeševati na vse načine in pa racionalna naprava sadnega vina.

Ogromna večina sadja je namenjena pa za kupčijo. Zlasti velja to za namizna jabolka trpežnih vrst, kar glede kakovosti daleč nadkriljuje vsako drugo tuje sadje, zlasti ameriške in avstralske proveniencije. Industrijske uporabe se nimamo, ker nam manjka primernega sadja (jagodičastega). Utegne se pa razviti tudi ta uporaba, ko bodo vsi pogoji zato dani. Zlasti bi prišlo v poštev tovarniško izdelovanje sadnih sokov, sadjevca, marmelade in drugih sadnih konserv. Sušenje na debelo za trgovino se brzkone ne bo obneslo, ker ne bo vzdržalo konkurence južnih delov Jugoslavije, kjer je razvito že od pamtliveka.

5. Sadna kupčija in industrija.

Poročevalec klejarski nadzornik Fr. Gombač iz Ljubljane. Slovenija ima jako ugodno lego za sadno kupčijo. Ker mejni na države, ki so navezane na uvoz sadja in ker ima zelo ugodne železniške in deloma tudi vodne zveze s sosednimi državami.

Pred vojno je bil tok sadne trgovine iz slovenskih dežel obrnjen bolj proti severu in vzhodu. Sedaj bi se utegnil obrniti pa deloma tudi proti jugu, zlasti ako se nam odpre prosta trgovina na morju.

Sadna trgovina se bo pospeševala posebno s tem, da se bo pridelovalo enotne sadje v velikih množinah, ki odgovarja trgovskim zahtevam, da se bo pravilno spravljalo, razbiralo in vlagalo in z ustanavljanjem solidnih sadnih društev, moštarn in s primerno velikopotezno reklamo potom časopisja brošur, lepakov, sadnih semenjev, razstav, potovalnih predavanj itd. Obsirno se je razpravljalo o vprašanju sadjarskega združništva. Le tiste zadruge, ki ne bodo ustanovljene iz sebičnih, konkurenčnih še manj pa iz

političnih, ampak zgolj iz gospodarskih interesov v najboljših sadjarskih krajih in ki bodo v večših rokah, bi utegnile imeti prihodnost. Konečno je poročevalec obrazložil carinske določbe za izvoz sadja v Avstrijo in Čehoslovaško. V vse druge države je pa izvoz sadja carine prost.

Glede sadne industrije je treba še širše podlagati in velikega kapitala. To je pripustiti vsekako privatni podjetnosti. Podpiranje od strani države bo obstajalo le v raznih ugodnostih pri carini, prevozu in drugih prilikah. S to industrijo bi bilo združiti tudi fabrikacije sadjarskih potrebščin in orodja.

V zadevi trgovsko-obrtno politike je pri tej točki obsirno poročal zastopnik trgovske in obrtne zbornice g. dr. Mohorčič, ki je naposled vabil vse kmetijske interese, da naj ostanejo vedno v tesni zvezi z trgov. in obrtno zbornico in naj bi vsaki priliki informirajo o svojih težnjah in zahtevah.

6. O sadjarskem pouku

je poročeval strokovni učitelj na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru g. Jos. Priol. Iz njegovega temeljitega poročila naj omenimo samo glavne misli. 1. S poukom iz sadjarstva naj se začne že na ljudski šoli. Ta pouk naj bo vedno v tesni zvezi s praktičnimi vajami na šolskem vrtu. Nadzorovanje šol, v'vol naj se poveri sadjarskemu ali vrstnarskemu strokovnjaku. 2. Pouk iz sadjarstva se nadaljuje in razširi v kmetijskih nadaljevalnih šolah. Kmetijski nadaljevalni pouk naj se vpelje po vsej Sloveniji in naj bo obvezen. Učiteljsstvu je treba dati priliko, da se v ta namen potrebno izobrazijo, predvsem že na učiteljskem in pozneje na 4 do 5 tedenskih kmetijskih tečajih. Zahtevati je da se pouk iz kmetijstva na učiteljskih razširi na vse letnike in primerno poglubi. 3. Na kmetijskih šolah naj se pouk iz sadjarstva razširi na tedenske tri ure. Posebno naj se uvažuje praktično stran pouka. Absolvent kmetijske šole mora biti zmožen opravljati vsa sadjarska dela pravilno in samostojno. 4. Zelo važni za razširjanje sadjarskega znanja med ljudstvo so razni krajski ali daljši sadjarski tečaji za kmetijske fante, ki naj bi se izobrazili za sadjarske paznike, tečaji za učitelje, specialni tečaji za spravljanje, vkuhanje in razno drugo uporabo sadja itd. 5. Pouk iz sadjarstva zelo pospešuje sadjarska predavanja po deželi. Ta predavanja naj izvršujejo zlasti kmetijski večaki pri okrajnih glavarstvih. 6. Sadjarska književnost je pri nas še jako skromna. Predvsem nujno potrebujemo sadjarske knjige in slovenske pomologije.

7. Sadjarska organizacija.

Poročevalec vinar. inštruktor I. Zupanec iz Ptuja. Prva potreba v tej zadevi je ustanovitev sadjarskega društva za Slovenijo, ki bi imelo namen predvsem na najrazličnejše načine pospeševati sadjarski pouk, dobavo cepičev sadnega drevja in raznih sadjarskih pripomočkov, in razstava, gojiti varstvo sadnega drevja itd. Poročevalec je predlagal, da se produkcija sadnega drevja osnuje na združni podlagi (skupno pridelovanje in skupno razpečevanje). Konečno je obnavral tudi sadjarsko združništvo, ki naj bi se bavilo s skupnim razpečevanjem svežega sadja, s skupno napravo sadjevca, s skupnim sušenjem in drugim konserviranjem sadja. Za enkrat je mogoča samo ustanovitev sadjarskega društva in se v to svrhu izvoli ožji odbor, ki ima pripraviti vse potrebno, da se društvo ustanovi še tekoče leto.

8. Sadni ogledi in razstave.

Učitelj in posestnik g. M. Levstik iz Celja je z velikim navdušenjem poročal o zgodovini sadnih razstav na bivšem Stajerskem, o njih pomenu in nalogah za prihodnost. Njegovo poročilo je pričalo, tudi v tej zadevi že veliko deloval in da je tudi za prihodnje pripravljen posvetiti svoje moči takim prireditvam.

Kmetijski svetnik g. V. Rohrmann je pojasnil nekatere okoliščine glede sadnih razstav na bivšem Kranjskem. Na to se je sklenilo prirediti prihodnje jesen sadne ogledne v Novemestu, Ljubljani, Radovljici, v Celju, v Mariboru, v Velikovecu in event. tudi v Borovljah. V Celju se bodo delale pa priprave za sadno razstavo v večjem obsegu.

K sklepu je poročal referent za sadjarstvo M. Humeč o potrebnem načrtu za povzdigo sadjarstva v Sloveniji. Vsled pomanjkanja časa in vsled tega, ker bo treba načrt vravnati, po predlogih in resolucijah sadjarske ankete, se sklone prepustiti izdelavo osnutka za načrt referentu. Ta osnutek se doposle vsem udeležencem v pretres in odobrenje.

to, ker je Protič zagotovil, da bo izvedla nova vlada kar najhitreje volitve.

Narodno predstavništvo deluje spoznamno z vlado. Prve parlamentarne seje so skušali motiti demokrati, a jih je zavrnil Protič, rekoč: "Če nimate zaupanja v vlado, pokažite, da vas je tukaj več nego nas!" Sicer pa ima vlada večino v parlamentu tudi brez demokratov.

V Beogradu je osnoval dr. Smolaka klub takozvanih neodvisnih poslancev iz 16 članov. Ta klub bo podpiral vlado glede kvoruma, vendar zahteva v svojem programu koncentracijo vlade iz vseh parlamentarnih strank ali vsaj širšo koalicio.

Nas poljedelški minister Fran Roškar vzbuja s svojimi bistro-točnimi odgovori na razne stavljene mu interpelacije splošno občudovanje v parlamentu. Slovenska kmetijska zveza zre s ponosom na svojega ministra kmeta.

Nova vlada bo spravila naše valuto vprašanje in izmenjavo 1:4 pred parlament.

Novo stališče glede izvoznice je zavzel trgovinski minister Ribarac. Pod prejšnjo demokratično-socijalistično vlado so dobivali izvoznice samo demokrati in socijalistični verižniki. Postava pa pravi, da se naj da izvoznica vsakemu, kdor plača carino in plača v gotovi valuti. Sedaj bo pa nadziral izvoznice trgovinski minister Ribarac sam.

Sedanja vlada je odkrila zavoženo gospodarstvo prejšnje demokratično-socijalistične vlade. Demokrati in socijalisti so izpraznili vse državne blagajne, povrh pa še napravili 1% milijarde dinarjev nepokritega dolga. Prehranjevalni minister socijalist je vodil tako slabo prehrano, da bi bil napravil, ako bi še bil ministrom dalje časa, 1 milijardo dolga v enem letu.

Prejšnji minister trgovine liberalca Kramer je skrtil nekam važne akte o predaji falske elektrarne in razne izvoznice, katere je izdal svojčas proti uvozu nagrobnih spomenikov iz Avstrije.

Nova vlada za Slovenijo je imenovana. Vlada v Beogradu je imenovala novih šest poverjenikov za Slovenijo in sicer: za notranje zadeve: prof. Bogumil Remeč; za uk in bogočastje: dr. Karl Verstovšek; za pravosodje: poslanec Josip Fon; za socialno skrb: dr. Andrej Gosar; za kmetijstvo: posestnik Jakob Jan; za javna dela: inž. Dušan Serbec. Podpis ukaza se bo nekoliko zakasnil, ker je regent odsoten.

Italija.

Po gornji Italiji štrajka delavstvo — štrajka 70% kmetijskih delavcev. Štrajkarji požigajo kolodvore.

V Bologni je izbruhnil v neki smodnišnici iz neznanega vzroka požar, ki je povzročil več smrtnih žrtev in veliko škode.

V vseh italijanskih občinah so uvedli kaznice za živila, ki morajo biti uvedene do dne 1. aprila povsod.

Francija.

V Franciji je dokončana stavka železničarjev, ki se je bila razpredla že po celi ljudovladi. Železniški promet je zopet upostavljen.

Nemčija.

V Monakovem so se vršile velike demonstracije proti izkoriščevalcem ljudstva: verižnikom, tihotapcem in Judom. Notranji minister je moral obljubiti, da bo ščitil ljudstvo proti tem pijavkam in izgnal vse Jude, ki so se naselili po letu 1918.

Čehoslovaška.

Predsednik Čehoslovaške Masaryk je slavlil te dni v Pragi svojo 70letnico. Ob tej priliki so bile v Pragi razne slovesnosti. Predsednik je prejel tudi več častilk od raznih sosednih držav.

Madžarska.

Državni guverner Madžarske je postal oni znani, zagrizeni Madžar, nekdanji avstrijski admiral Horthy. Horthy je izdal na madžarsko ljudstvo razne oklice, v katerih pozivlja ljudstvo, naj zahteva, da se izročijo Madžarski nazaj vsi kraji, katere je morala odstopiti Ogrska sosednim državam. Proti morebitnim nasilnim nakanam Madžarov bodo nastopile vse sosedne države skupno. Pod Horthyjevem vodstvom bo podivjalo že itak divje madžarsko ljudstvo še bolj kot dosedaj.

Kmetska Zveza.

Naznanila.

Na taboru Kmetske Zveze v Slov. Bistrici govorijo prihodnjo nedeljo (glej vabilo na tabor na 8. strani današnje številke): kmeta Hlebič in Kmetec ter nadrevizor Pušenjak in urednik Žebot. Začetek ob 10ih.

Poročila.

Kmetska Zveza na Koroškem.

Zadnjo nedeljo, 7. marca dopoldne se je vršil ustanovni shod Kmetske zveze v Prevaljah. Društvena dvorana je bila napolnjena. Shodu je predsedoval kmet Ivan Hribernik. Udeleženci, kmetje in delavci, so z velikim zanimanjem in pozornostjo poslušali govornika Krajca. Govornik je razložil sedanjí politični položaj, povdarjal koliko je Vseslovenska ljudska stranka in Kmetska zveza storila za blagor kmetskega prebivalstva in delavstva. Kmetska zveza stoji na neomejni podlagi katoliške vere. Verska podlaga Kmetske zveze je poročstvo, da bo res za ljudstvo delovala. Ker le na verski podlagi more biti vlada, poslanci in

Politični ogled.

Jugoslavija.

V Beogradu se vršijo seje narodnega predstavništva. Novi ministrski predsednik Stojan Protič je podal parlamentu vladno izjavo. V tem programu vlade je povdarjal Protič: 1. Boj za parlament. 2. Delavni program nove vlade. 3. Stališče nove vlade napram jadranskemu in albanskemu vprašanju. Ta izjava je napravila na parlament najboljši utis, osemi-